NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege cu privire la modificarea Codului vamal nr.95/2021

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege este elaborat de către Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul continuării procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul vamal, realizării angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană, precum și implementării obiectivelor stabilite prin Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale pentru anii 2025–2030.

Elaborarea proiectului derivă din acțiunile prevăzute la pct. 1–4, 12, 18–19, 22 și 35 din Capitolul 29 „Uniunea vamală", aferent Clusterului 3 „Competitivitate și creștere incluzivă", din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, termenul de realizare a acestora fiind stabilit pentru luna decembrie 2026.

Totodată, proiectul contribuie la realizarea reformei 6.20 „Creșterea competitivității comerțului cu bunuri în Republica Moldova" din cadrul subdomeniului de politici „Promovarea comerțului și a investițiilor", prevăzută în Anexa nr. 1 „Măsuri și condiții de plată pe domenii de politici", Pilonul I „Dezvoltarea sectorului privat", aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025 privind Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027.

În acest sens, proiectul are drept scop alinierea cadrului normativ național la prevederile următoarelor acte juridice ale Uniunii Europene:

1. Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de instituire a Codului vamal al Uniunii;

2. Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013;

3. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013;

4. Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale.

5. Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului din 16 noiembrie 2009 de instituire a unui regim comunitar de scutiri de taxe vamale (versiune codificată).

6. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1071 al Comisiei din 12 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2447 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii

în vamă și de introducere a unui sistem electronic pentru informațiile obligatorii referitoare la origine și la determinarea valorii.

7. Regulamentul delegat (UE) 2024/1072 al Comisiei din 25 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și deciziile referitoare la informațiile de origine obligatorii.

8. Regulamentul (CEE) nr. 3648/91 al Consiliului din 11 decembrie 1991 de stabilire a modalităților de utilizare a formularului 302 și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 3690/86 și nr. 4283/88, inclusiv aspectele ce țin de introducerea punctelor de frontieră comune.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, cadrul normativ național în domeniul vamal este reglementat prin Codul vamal nr. 95/2021, care stabilește principiile generale privind organizarea și funcționarea sistemului vamal, precum și procedurile vamale aplicabile mărfurilor introduse sau scoase de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

Codul vamal a fost elaborat având la bază principiile Codului vamal al Uniunii Europene, constituind un pas esențial în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Totodată, analiza comparativă a cadrului normativ național cu legislația Uniunii Europene a evidențiat necesitatea unor ajustări suplimentare pentru asigurarea unei alinieri depline cu normele europene, în special în domeniul:

- procedurilor de autorizare vamală;
- statutului operatorului economic autorizat;
- valorii în vamă;
- garanțiilor;
- gestionării riscurilor;
- protecției drepturilor de proprietate intelectuală;
- digitalizării procedurilor vamale.

Potrivit constatărilor Comisiei Europene, Republica Moldova înregistrează progrese semnificative în domeniul uniunii vamale, fiind evidențiate în special:

- lansarea Sistemului Computerizat de Tranzit (NCTS);
- aderarea la Convenția privind regimul de tranzit comun;
- implementarea Sistemului de Decizii Vamale;
- digitalizarea procedurilor aferente operatorilor economici autorizați;
- lansarea sistemului Border Queuing System;
- digitalizarea declarării trimiterilor poștale și a certificatelor de origine;
- participarea la Programul Customs al Uniunii Europene;
- modernizarea infrastructurii prin Programul Connecting Europe Facility.

Cu toate acestea, persistă necesitatea:

1. alinierii cadrului normativ național la modificările recente ale legislației Uniunii Europene privind informațiile obligatorii în domeniul valorii și originii mărfurilor;
2. armonizării cerințelor comune privind datele utilizate în schimbul electronic de informații;

3. consolidării cadrului normativ privind protecția drepturilor de proprietate intelectuală;

4. ajustării regimului scutirilor de taxe vamale;

5. dezvoltării infrastructurii informaționale pentru asigurarea interoperabilității depline cu sistemele Uniunii Europene;

6. consolidării capacității administrative instituționale.

Neadoptarea prezentului proiect ar conduce la:

- menținerea unor neconcordanțe între legislația națională și acquis-ul UE;
- dificultăți în procesul de integrare europeană;
- limitarea interoperabilității cu sistemele vamale ale Uniunii Europene;
- creșterea sarcinilor administrative pentru mediul de afaceri.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede:

1. Continuarea armonizării cadrului normativ vamal național cu acquis-ul Uniunii Europene, prin transpunerea unor noi prevederi din legislația vamală europeană și ajustarea normelor naționale pentru asigurarea compatibilității cu standardele și practicile aplicabile în Uniunea Europeană.

2. Ajustarea definițiilor în conformitate cu terminologia utilizată în legislația Uniunii Europene, prin revizuirea și actualizarea noțiunilor utilizate în Codul vamal pentru a asigura o interpretare uniformă și o aplicare coerentă a legislației vamale.

3. Ajustarea normelor privind acordarea și monitorizarea statutului de Operator Economic Autorizat (AEO), prin revizuirea criteriilor de eligibilitate, a procedurilor de evaluare și monitorizare, precum și prin reglementarea utilizării sistemelor electronice dedicate gestionării autorizațiilor AEO.

4. Clarificarea regulilor privind determinarea valorii în vamă, prin precizarea modalităților de aplicare a metodelor de evaluare vamală și a criteriilor utilizate pentru stabilirea valorii în vamă a mărfurilor, în conformitate cu normele internaționale și europene.

5. Reglementarea mecanismului de emitere, utilizare și efecte juridice ale deciziilor privind informațiile obligatorii referitoare la valoare și origine, prin instituirea cadrului juridic aplicabil cererilor, valabilității, utilizării și încetării efectelor acestor decizii, în vederea asigurării predictibilității și securității juridice pentru operatorii economici.

6. Completarea normelor privind garanțiile globale, prin perfecționarea condițiilor de constituire, administrare și monitorizare a garanțiilor utilizate pentru acoperirea datoriei vamale și a altor obligații care pot apărea în cadrul operațiunilor vamale.

7. Ajustarea și completarea normelor privind aplicarea scutirilor de drepturi de import pentru anumite categorii de bunuri, prin extinderea și clarificarea situațiilor în care pot fi acordate scutiri de taxe vamale, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene.

8. Consolidarea mecanismelor de control vamal, supraveghere și analiză a riscurilor, prin instituirea și dezvoltarea sistemelor electronice de gestionare a riscurilor, îmbunătățirea schimbului de informații relevante pentru analiza de risc și aplicarea unor controale vamale mai eficiente, bazate pe evaluarea riscurilor.

9. Reglementarea mai detaliată a procedurilor de intervenție ale autorităților vamale în cazul mărfurilor suspectate de încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, prin stabilirea unor proceduri clare privind suspendarea liberului de vamă, reținerea mărfurilor și cooperarea cu titularii drepturilor de proprietate intelectuală.

10. Extinderea aplicării procedurilor electronice și a schimbului electronic de date în domeniul vamal, prin instituirea și dezvoltarea unor noi sisteme informaționale vamale destinate gestionării deciziilor, garanțiilor, autorizațiilor, informațiilor obligatorii și schimbului de date între operatorii economici și autoritatea vamală.

În contextul prevederilor art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezentul proiect prevede o derogare de la regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative după expirarea termenului de o lună de la publicare, stabilindu-se că legea va intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu anumite excepții expres prevăzute.

Stabilirea termenului general de intrare în vigoare la data de 1 ianuarie 2027 derivă din angajamentele asumate de Republica Moldova prin Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, precum și din Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025.

Totodată, termenele diferențiate prevăzute la Articolul II sunt determinate de particularitățile implementării unor sisteme electronice, de calendarul asumării obligațiilor în raport cu acquis-ul Uniunii Europene, precum și de necesitatea asigurării interoperabilității tehnice și funcționale a sistemelor informaționale vamale.

În acest sens, au fost luate în considerare și prevederile Hotărârii Guvernului nr. 655/2025 cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025–2030, care stabilește etapele și perioadele de implementare a sistemelor informaționale vamale compatibile cu cerințele Uniunii Europene.

Astfel, prevederile referitoare la declarațiile sumare și analiza riscurilor înainte de sosirea mărfurilor intră în vigoare la data de 30 iunie 2027, având în vedere că, potrivit Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027, termenele de implementare a sistemelor automatizate de gestionare a riscurilor și prelucrarea electronică a datelor vamale este iunie 2027, inclusiv în partea ce ține de declarațiile sumare de intrare/ieșire și controalele vamale bazate pe analiza riscurilor.

Prevederile aferente deciziilor privind informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și informațiile obligatorii privind originea, transpuse din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1071 și Regulamentul delegat (UE)

2024/1072, au un termen distinct de intrare în vigoare – *1 ianuarie 2029* – întrucât actele respective urmează să devină aplicabile la nivelul Uniunii Europene începând cu anul 2028. Stabilirea unui termen ulterior pentru aplicarea acestora la nivel național are drept scop asigurarea unei perioade suplimentare necesare evaluării mecanismelor de implementare practică la nivel european și adaptării corespunzătoare a cadrului normativ și instituțional național. Totodată, termenul respectiv a fost asumat de Republica Moldova în cadrul procesului de screening bilateral cu Comisia Europeană.

De asemenea, pentru prevederile care implică utilizarea sistemelor electronice, inclusiv interoperabilitatea cu alte sisteme informaționale necesare aplicării legislației vamale, proiectul stabilește că acestea intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, însă se vor aplica efectiv de la data operaționalizării și conectării funcționale a sistemelor respective. Această soluție normativă este necesară deoarece dezvoltarea, testarea, interoperabilitatea și punerea în exploatare a sistemelor informaționale vamale depind de procese tehnice complexe, inclusiv de integrarea cu platforme naționale și europene, ale căror termene de implementare sunt prevăzute etapizat în Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale pentru anii 2025–2030.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative, altele decât operarea modificărilor la Codul vamal nr.95/2021. Menținerea cadrului normativ existent nu ar permite realizarea deplină a obligațiilor asumate în procesul de armonizare cu legislația Uniunii Europene.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va avea un impact direct asupra sectorului public, în special asupra Serviciului Vamal, prin:

- modernizarea și extinderea sistemelor informaționale vamale;
- consolidarea capacității administrative și instituționale;
- ajustarea procedurilor interne în conformitate cu standardele Uniunii Europene;
- creșterea eficienței controlului vamal și a gestionării riscurilor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului implică anumite costuri aferente modernizării infrastructurii IT, dezvoltării modulelor informatice specifice, precum și instruirii personalului.

Aceste costuri sunt estimate ca fiind moderate și vor fi acoperite preponderent din surse externe de finanțare și din bugetul aprobat, fără a genera presiuni suplimentare semnificative asupra bugetului de stat.

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor planificate, realizarea acestora va fi acoperită din bugetul de stat, și cu suportul partenerilor externi. Costul estimativ este de *53 988 509,8 EUR*, dintre care *3 485 539,29 EUR* vor fi acoperite din bugetul de stat, *18 737 745 EUR* din asistență externă, iar deficitul de acoperire este de *31 765 225,5 EUR*.

Urmează a fi identificate potențiale surse, care la moment nu au o acoperire bugetară pentru implementarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 și reorganizarea subdiviziunilor și, după caz, a structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale.

Pentru modernizarea infrastructurii vamale, Republica Moldova va beneficia de asistența financiară prin intermediul Programul UE „Mecanismul pentru Interconectarea Europei" (conform condițiilor Programului, 50% sunt oferite sub formă de grant). La moment sunt în derulare proiectele privind dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere: Ungheni (MD) - Ungheni (RO), Leușeni (MD) – Albița (RO) și Giurgiulești (MD) – Galați (RO).

Pentru acțiunile ce țin de preluarea bunelor practici și schimb de experiențe, partea financiară va fi acoperită de Programul „CUSTOMS" și instrumentele TAIEX, TWINNING.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat prin:

- facilitarea comerțului internațional;
- simplificarea și digitalizarea procedurilor vamale;
- reducerea timpilor de vămuire;
- extinderea accesului la proceduri simplificate;
- consolidarea mecanismului de recunoaștere a statutului de operator economic autorizat (AEO);
- reducerea frecvenței controalelor fizice pentru operatorii conformi.

De asemenea, proiectul contribuie la creșterea predictibilității și transparenței cadrului normativ, precum și la diminuarea riscurilor asociate introducerii pe piață a mărfurilor contrafăcute.

Prevederile proiectului vizează în principal operatorii economici implicați în operațiuni de import, export, tranzit și reprezentare vamală, precum și titularii autorizațiilor vamale. Implementarea acestora nu presupune instituirea unor costuri suplimentare semnificative, eventualele costuri de adaptare a procedurilor interne sau a sistemelor informatice fiind compensate de beneficiile rezultate din simplificarea și digitalizarea proceselor vamale."

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul are impact asupra datelor cu caracter personal, întrucât reglementează condițiile în care Serviciul Vamal poate comunica informații confidențiale autorităților competente din alte state sau teritorii în scopul cooperării vamale internaționale.

Totodată, proiectul stabilește expres că schimbul de informații se realizează în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sau al acordurilor de cooperare încheiate de Serviciul Vamal, cu respectarea dispozițiilor privind protecția datelor cu caracter personal.

Modificările propuse nu prevăd colectarea unor categorii noi de date cu caracter personal și nu extind scopurile prelucrării acestora, ci clarifică temeiul juridic al

schimbului internațional de informații în domeniul vamal, cu menținerea garanțiilor prevăzute de legislația națională privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul asigură transpunerea prevederilor actelor UE menționate, cu excepția dispozițiilor care țin exclusiv de statutul de stat membru.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Implementarea legislației Uniunii Europene necesită dezvoltarea și ajustarea cadrului normativ secundar, inclusiv aprobarea actelor normative subordonate, elaborarea procedurilor administrative interne, precum și dezvoltarea sistemelor informaționale necesare schimbului electronic de date în conformitate cu cerințele UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor www.mf.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la linkul:

https://www.mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-781

Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md și poate fi accesat la linkul:

https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/proiectul-de-lege-cu-privire-la-modificarea-codului-vamal-nr-952021/16543

Totodată, în vederea respectării prevederilor art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și conform prevederilor pct. 177 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, a fost publicat anunțul privind consultarea publică a proiectului de hotărâre, care poate fi accesat la următoarele link-uri: https://www.mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-organizarea-consult%C4%83rilor-publice-902

https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-cu-privire-la-modificarea-codului-vamal-nr-952021/16543

Proiectul a fost supus avizării și consultării publice în conformitate cu art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și conform prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. În urma recepționării avizelor

a fost elaborată Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege privind modificarea Codului vamal nr.95/2021.

Ca urmare a definitivării proiectului, pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor www.mf.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, a fost plasat anunțul privind publicarea versiunii definitivate a acestuia:

https://www.mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-publicarea-versiunii-definitivate-proiectului-49

Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md și poate fi accesat la linkul:

https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/proiectul-de-lege-cu-privire-la-modificarea-codului-vamal-nr-952021/16543

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizelor anticorupție și expertizei juridice, conform art.36 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Rezultatele expertizelor efectuate au fost examinate și reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul implică modificarea Codului vamal nr.95/2021 și ajustarea ulterioară a unor acte normative subordonate.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului vor fi necesare ajustarea actelor normative subordonate în domeniul vamal, adaptarea procedurilor interne ale Serviciului Vamal, precum și instruirea personalului vamal. De asemenea, va fi necesară asigurarea interoperabilității sistemelor informaționale vamale naționale cu sistemele Uniunii Europene, precum și monitorizarea continuă a implementării prevederilor prin indicatori de performanță specifici.

Totodată, în vederea ajustării cadrului normativ subordonat la prevederile proiectului de lege, a fost elaborat proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (ce vizează domeniul vamal), care a fost transmis Cancelariei de Stat spre înregistrare.

Ministră **Victoria BELOUS**